1954

ଏପ୍ରିଲ 14

ମଣିଲାଲ୍ ମୋହନଲାଲ୍ ଶାହା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ସର୍ଦ୍ଦାର ସୟଦ ଅହମ୍ମଦ ସୟଦ ମହମ୍ମଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ

[ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମେହେର ଚାନ୍ଦ ମହାଜନ, ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ ଏବଂ ଗୁଲାମ୍ ହସନ୍, ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ]

ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା (1908 ର ଅଧିନିୟମ V), ଆଦେଶ XXI, ନିୟମାବଳୀ 84 ଏବଂ 85 - ବିକ୍ରୟ ପରେ ତୁରନ୍ତ କ୍ରୟ ଟଙ୍କାର 25 ପ୍ରତିଶତ ଜମା ଏବଂ ବିକ୍ରୟର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବଳକା ଦେୟ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା- ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କି ନାହିଁ - ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନୁପାଳନ ନକରିବା - ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଏହାର ଆଇନଗତ ପ୍ରଭାବ - ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତା – କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ - ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା - ଆଦେଶ 21, ନିୟମ 72- ଡିକ୍ରିଧାରକ ଅନୁମତି ବିନା ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ନିଲାମ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ନକରିବା ପାଇଁ ଡିକ୍ରି- ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା ଯେ, ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଆଦେଶ XXI ର ନିୟମ 84 ଏବଂ 85 ର ପ୍ରାବଧାନ ଯାହା କ୍ରେତା ଭାବରେ ଘୋଷିତ ହେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ତୁରନ୍ତ କ୍ରୟର 25 ପ୍ରତିଶତ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବାକୁ ଏବଂ ବିକ୍ରୟର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବଳକା ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଏବଂ ଯଦି ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରାଯାଏ ନାହିଁ ତେବେ କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ହେବ ନାହିଁ ।

ଖିଲାପକାରୀ କ୍ରେତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ମୂଲ୍ୟ ପୈଠ ନ କରିବା ବିକ୍ରୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସିଦ୍ଧ କରିଥାଏ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତାକୁ ସଂହିତାର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ପ୍ରାବଧାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦେବା ଏବଂ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ଜମା କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଆଦେଶ XXI, ନିୟମ 72 ଅନୁଯାୟୀ, 1954 ମସିହାର ଜଣେ ଡିକ୍ରି-ଧାରକ ନ୍ୟାୟାଳୟର ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁମତି ବିନା ନିଜ ଡିକ୍ରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ନ୍ୟାୟାଳୟ-ନିଲାମରେ ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ସେ ଏପରି ଅନୁମତି ସହିତ ଏହା କରନ୍ତି, ସେ ପ୍ରାରମ୍ଭ କରିବା ହକଦାର ଅଟନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଯଦି ସେ ଏପରି ଅନୁମତି ବିନା ଏହା କରନ୍ତି, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଡିକ୍ରିଋଣୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନ ଉପରେ ବିକ୍ରୟକୁ ରଦ୍ଦ

କରିବାର ଇଚ୍ଛାଧିନତା ଅଛି ଯାହାର ସ୍ୱାର୍ଥ ବିକ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ । ସ୍ୱଷ୍ଟ ସଂରଚନା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାତ୍ମକ ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ ।

ରାୟ ରାଧା କୃଷ୍ଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ବିଶେଶର ସହାୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ (49 I.A. 312), ମୁନ୍ସି ମହମ୍ମଦ ଅଲି ମେହ ବନାମ କିବ୍ରିଆ ଖାତୁନ (15 ସାପ୍ତାହିକ ଟିପ୍ପଣୀ (Cal.)p. 350), ଏସ୍.ଏମ୍. ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ଦାସୀ ବନାମ ବାଜଲେ କରିମ ଫେଜଲେ ମୌଲା (A.I.R. 1941 Cal. 85), ନୱଲ କିଶୋର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ବନ୍ଧୁ ମଲ୍ ଏବଂ ସୁଭାନ୍ ସିଂ I.L.R. 57 All. 658), ହାଜି ଇନାମ ଉଲ୍ଲା ବନାମ ମହମ୍ମଦ ଇଦ୍ରିସ (A.I.R. (30) 1943 ସମସ୍ତ 282), ଭୀମ ସିଂହ ବନାମ ସରୱନ ସିଂହ (I.L.R. 16 Cal. 33), ନାଥୁ ମଲ୍ ବନାମ ମାଲାୱାର୍ ମଲ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ (ଏ. ଆଇ. ଆର୍. 1931 Lah. 15) ଏବଂ ଏ. ଆର. ଦାଭର ବନାମ ଝିନ୍ଦା ରାମ (A.I.R. 1938 Lah.198) ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି:

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା :ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 93/1953 ।

1940 ମସିହାର ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 249ରେ ଅହମ୍ମଦାବାଦର ଯୁଗ୍ମ ପ୍ରଥମ ବର୍ଗ ସବ-ଜଜ୍ ନ୍ୟାୟାଳୟର 14 ଏପ୍ରିଲ 1947ର ଆଦେଶରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା 1947 ମସିହାର ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା 43ରୁ ଆବେଦନରେ ବମ୍ବେର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 28 ଜାନୁଆରୀ 1949ର ବିଚାର ଏବଂ ଡିକ୍ରି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 5 ମାର୍ଚ୍ଚ 1951ର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ।

ନିଜେ ଏବଂ ସହ-ଆବେଦନକାରୀ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1ଙ୍କ ପାଇଁ ସି. କେ. ଡାଫ୍ଟାରୀ, ଭାରତ ପାଇଁ ସଲିସିଟର-ଜେନେରାଲ (ତାଙ୍କ ସହିତ ଜେ. ବି. ଦାଦାଚାଞ୍ଜି ଏବଂ ଏ. ସି. ଡେଭ) ।

1954 ଏପ୍ରିଲ 14ରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗୁଲାମ ହସନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା - ନିଲାମ-କ୍ରେତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଆଗତ ଏହି ଆବେଦନ 13 ଅଗଷ୍ଟ 1942ରେ ହୋଇଥିବା କେତେକ ସମ୍ପତ୍ତିର ବିକ୍ରୟର ବୈଧତା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇଥାଏ । ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଡିକ୍ରିରଣୀ ଏବଂ ମୃତ ଡିକ୍ରିଦାରଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧି । ଡିକ୍ରିଦାର ମାର୍ଚ୍ଚ 30, 1940ରେ ଡିକ୍ରିରଣୀଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିର 4 ଭାଗ ବିକ୍ରୟ କରି ତାଙ୍କର ଡିକ୍ରି ନିଷ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟ 1,50,000 ଟଙ୍କା ଥିଲା ଏବଂ ନିଲାମ-କ୍ରେତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ପୂର୍ବ 60,000 ଟଙ୍କାର ବନ୍ଧକ ଥିଲା । ଏହା ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ବନ୍ଧକ କବଲାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ବନ୍ଧକଗ୍ରହିତାମାନେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ

1954
ମଣିଲାଲ୍ ମୋହନଲାଲ୍ ଶାହା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ସର୍ଦ୍ଦାର ସୟଦ ଅହମ୍ମଦ ସୟଦ ମହମ୍ମଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗୁଲାମ୍ ହସନ୍

ପ୍ରଥମ 3 ଭାଗ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏବଂ 4 ଭାଗ ବିରୁଦ୍ଧରେ କେବଳ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟରେ ନିଅଣ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଡିକ୍ରି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୂଲ୍ୟକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ I ଆମେ ଯେଉଁ ପ୍ରଥମ 3 ଟି ଭାଗ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ତାହା କେବଳ ଅଗଷ୍ଟ 13, 1942 ରେ ବନ୍ଧକଗ୍ରହିତାମାନଙ୍କୁ 53,510 ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା I ଡିକ୍ରିଦାର ଏବଂ ବନ୍ଧକଗ୍ରହିତାମାନଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଡିକ୍ରିରଣୀଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ ନ ଦେଇ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଭାରମୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା I ତଥାପି, ଏହା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ କେତେକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ବାର୍ଷିକ ଅଧିକାର - ବିକ୍ରୟ ଇସ୍ତାହାରରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା I ସେହି ତାରିଖରେ ବନ୍ଧକଗ୍ରହିତାମାନେ ଏକ ଆରମ୍ଭ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ 53,510 ଟଙ୍କା ଥିଲା ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଦେୟ ପରିମାଣ 1,20,000 ଟଙ୍କା ଥିଲା I ପରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେଠାରେ ଆରମ୍ଭକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ I ଏହା ମନେ ରଖିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ବନ୍ଧକଧାରୀମାନେ କୌଣସି ମକଦ୍ଦମା ଦାଖଲ କରିନଥିଲେ ଏବଂ ବନ୍ଧକ ଉପରେ ବକେୟା ଟଙ୍କା ଅସୁଲି ପାଇଁ କୌଣସି ଡିକ୍ରି ପାଇନଥିଲେ I

ବାର୍ଷିକୀ ଦାବିକୁ ସୂଚିତ କରୁଥିବା ଆଦେଶକୁ ଋଣଗ୍ରହୀତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ପୁନରୀକ୍ଷଣରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ନଭେମ୍ବର 10, 1943 ରେ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସେନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା, ଯିଏ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ବିକ୍ରୟ ପୂର୍ବରୁ ହୋଇସାରିଥିବାରୁ, ଡିକ୍ରିରଣୀଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିକାର ହେଉଛି ବିକ୍ରୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଆବେଦନ କରିବା I ଏହା ପରେ ଡିକ୍ରିରଣୀ ନଭେମ୍ବର 20, 1943 ରେ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଆଦେଶ XXI, ନିୟମ 90 ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ (Ext.51) I ଆବେଦନରେ ଠକେଇ ଏବଂ ପ୍ରତାରଣା ସହ ଚକ୍ରାନ୍ତ ସହ ମିଳତ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା, ବିଶେଷକରି ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଘୋଷଣାରେ ସମ୍ପତ୍ତିର 3ଟି ଭାଗକୁ କମ୍ ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ମୋଟାମୋଟି ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟରେ କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବନ୍ଧକଧାରୀମାନେ ନିଲାମୀର 25 ପ୍ରତିଶତ ଦେଇ ନଥିବା ହେତୁ, ସେମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ବିକ୍ରୟ ମଞ୍ଜୁର କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ I"ଏହି ଆବେଦନ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ସମୟରେ, ଡିକ୍ରିରଣୀ ଜାନୁଆରୀ 15, 1947 ରେ ଆଉ ଏକ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ, ଏହି ଆଧାରରେ ବିକ୍ରୟକୁ ବ୍ୟର୍ଥ ବୋଲି ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଯେ କ୍ରେତା ଆଦେଶ XXI ର ନିୟମ 84 ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ଜମା କରିନଥିଲେ, କିମ୍ବା ନିୟମ 86 ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ କ୍ରୟ-ମୂଲ୍ୟର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ ପୈଠ କରିନଥିଲେ, ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ଅସୁଲି କରିବା ପାଇଁ

ସମ୍ପତ୍ତିର ପୁନଃବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ।" ଆରମ୍ଭକୁ ଅନୁମତି ଦେଉଥିବା ଆଦେଶଟି କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରରେ ନଥିବାଯୋଗୁ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । ଆବେଦନ ଭାବରେ ଏହି ଆବେଦନ ଉପରେ କୌଣସି ପୃଥକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଯେହେତୁ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ 51 ସମାନ ଆଧାରରେ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜାଣିପାରିଲେ ଯେ 30 ଏପ୍ରିଲ, 1940 ରେ ତଦାରଖ ହେବା ସମୟରେ, ଭାଗ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 2 ଏବଂ ଭାଗ ସଂଖ୍ୟା 3 ର ମୂଲ୍ୟ ପୃଥକ ଭାବରେ 40,000 ଟଙ୍କା ଥିଲା, କିନ୍ତୁ 6 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1942 ରେ ବିକ୍ରୟ ଘୋଷଣା ସମୟରେ, ପ୍ରଥମ ଦୁଇଟିର ମୂଲ୍ୟ 45,000 ଟଙ୍କା ଏବଂ ତୃତୀୟଟିର ମୂଲ୍ୟ କେବଳ 8,000 ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିରେ କେବଳ ସର୍ଭେ ସଂଖ୍ୟା ନଥିଲା ବରଂ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଏଥିରେ ବଙ୍ଗଳା ଏବଂ ଅଟ୍ଟାଳିକା ଥିଲା ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ନିଲାମଧାରୀମାନଙ୍କୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତ କରିବାକୁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ କରିଥିଲା । ତଥାପି, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆଧାରରେ ବିକ୍ରୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିଥିଲେ ଯେ ଆଦେଶ XXI, ନିୟମ 84 ଏବଂ 85 ର ପ୍ରାବଧାନ ପାଳନ କରାଯାଇ ନଥିଲା କାରଣ ମୂଲ୍ୟ ଜମା କରାଯାଇ ନଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏକ ପ୍ରାରମ୍ଭ ଭୁଲ ଭାବରେ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ କୌଣସି ଅଧିକରିତା କିମ୍ବା କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ନଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଡିକ୍ରିରଣୀଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । କୋର୍ଟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଥିଲେ ।

"ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କିଛି ନାହିଁ ଯେ ଏହି ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀମାନେ ନିଲାମରେ ଡାକିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ କୌଣସି ଅନୁମତି ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ ସେମାନେ କ୍ୱଚିତ୍ ଏପରି କୌଣସି ଅନୁମତି ହାସଲ କରିପାରିଥାନ୍ତେ, ସେମାନେ ବନ୍ଧକଗ୍ରହୀତା ଥିଲେ ଯାହାଙ୍କର ଦେୟ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରମାଣିତ ଏବଂ ସ୍ଥିର କରାଯାଇ ନଥିଲା । "ଯଦି ସେମାନେ ପ୍ରାରମ୍ଭ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିପାରିବେ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ନିୟମ 72, ଆଦେଶ XXI ଅନୁଯାୟୀ ନିଲାମ ଡାକ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ନେବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ ବୋଲି କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ ଏହି ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ନିଜେ ଜଣେ ଓକିଲ ଏବଂ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସହିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅବଗତ ନହୋଇ ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ଏପରି ଅନଧିକୃତ ଆଦେଶ ନେବା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ନଥିଲା । ଏହି ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହି ବିରୋଧୀମାନେ ଉପରୋକ୍ତ ଆଦେଶ XXI, ନିୟମ 84 ଏବଂ 85 ର ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକର ଅନୁପାଳନ ନ କରିବାର ପରିଣାମକୁ ସାମାନ୍ୟ ଯଥାର୍ଥତା ସହିତ ଏଡାଇ ପାରିବେ । ବନ୍ଧକ ଅଧୀନରେ ସେମାନଙ୍କର ଦାବି ପ୍ରମାଣ ନକରି, ସେମାନେ ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱ କମ୍ ଥିବା ମୂଲ୍ୟରେ କ୍ରୟ କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଏପରିକି ପ୍ରାରମ୍ଭର ସାଧନକୁ ପୁନଃ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରି ସେହି ମୂଲ୍ୟକୁ ମଧ ସେମାନେ

1954
ମଣିଲାଲ୍ ମୋହନଲାଲ୍ ଶାହା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ସର୍ଦ୍ଦାର ସୟଦ ଅହମ୍ମଦ ସୟଦ ମହମ୍ମଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗୁଲାମ୍ ହସନ୍

ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ପରିଶୋଧ କରିନାହାଁନ୍ତି ...... ମୋ ମତରେ, ଏହି ବନ୍ଧକଗ୍ରହିତାଧାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରରୋଚନାରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଯାହା ଘଟିଛି ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରତାରଣାମୂଳକ ଏବଂ ଅନିୟମିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆଉ କିଛି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ, ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନକାରୀ, ଅର୍ଥାତ୍ ଋଣଗ୍ରହୀତାଙ୍କ ବଡ଼ କ୍ଷତି ଏବଂ ଘାତ ପାଇଁ ହୋଇଛି ।

ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଲେ ଯେ ନିୟମ 90 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକୁ ସୀମାବଦ୍ଧତା ଦ୍ୱାରା ବର୍ଜିତ କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ ଅବୈଧ ବିକ୍ରୟର ମାମଲା ଏବଂ କେବଳ ଏକ ବାସ୍ତବିକ ଅନିୟମିତତା ନୁହେଁ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଡିକ୍ରିଋଣୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେକୌଣସି ଆବେଦନ କରାଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପୁନଃବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ।

ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ(ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଚାଗଲା ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର) ବନ୍ଧକଗ୍ରହିତା-କ୍ରେତାମାନଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ଯେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଆଦେଶ XXI, ନିୟମ 84 ଏବଂ ନିୟମ 86 ଅନୁଯାୟୀ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଏପରି ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଆବେଦନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଲେ ଯେ ପ୍ରାରମ୍ଭ ଆଦେଶ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ବିନା ଥିଲା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଡିସେମ୍ବର 14, 1945 ରେ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ଜମା, ଅବଧି ବିତିଯିବା ପରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଲାଭ ନଥିଲା ।

ନିଲାମ-କ୍ରେତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ, ଯିଏ ଜଣେ ଓକିଲ, ସେ ନିଜେ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନ ଉପରେ ଯୁକ୍ତି ରଖିଛନ୍ତି । ବିଚାର କରିବାକୁ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ ଆଦେଶ XXI, ନିୟମ 84 ଏବଂ 85 ଅନୁଯାୟୀ ଜମା କରିବାରେ ବିଫଳତା କେବଳ ବିକ୍ରୟରେ ଏକ ବାସ୍ତବିକ ଅନିୟମିତତା ଯାହା କେବଳ ନିୟମ 90 ଅନୁଯାୟୀ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇପାରିବ କିମ୍ବା ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବୈଧ କି ନାହିଁ । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଏ ଯେ ମାମଲାଟି ପୂର୍ବ ବର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼େ ଏବଂ ନିୟମ 90 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ସୀମା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବାରୁ, ବିକ୍ରୟକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଥରେ ପ୍ରାରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ଏବଂ ଜମା କରିବାରେ ବିଫଳତାକୁ କ୍ଷମା କରିବା ପରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଭୁଲକୁ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ପକ୍ଷପାତ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ଯେଉଁମାନେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଜମା କରିଥିବେ କିନ୍ତୁ ଭୁଲ ପାଇଁ । ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଉଭୟ ବିବାଦର କୌଣସି ସାରମର୍ମ ନାହିଁ । ଏହି ବିବାଦର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଆଦେଶ XXI ର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନିୟମାବଳୀର ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ଏହି ନିୟମାବଳୀଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି 72, 84, 85 ଏବଂ 86 :

"72.(୧) କୌଣସି ଡିକ୍ରି ଧାରକ ଯାହାର ନିଷ୍ପାଦନରେ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରାଯାଏ, ନ୍ୟାୟାଳୟର ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁମତି ବିନା, ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ନିଲାମ ଡାକ କିମ୍ବା କ୍ରୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

(2) ଯଦି କୌଣସି ଡିକ୍ରି-ଧାରକ ଏପରି ଅନୁମତି ସହିତ କ୍ରୟ କରନ୍ତି, ତେବେ କ୍ରୟ-ଅର୍ଥ ଏବଂ ଡିକ୍ରି ଉପରେ ବକେୟା ରାଶି, ଆଦେଶ 73 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ, ପରସ୍ପର ବିରୋଧରେ ସେଟ୍ ଅଫ୍ ହୋଇପାରେ।

(୩) ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ଡିକ୍ରି-ଧାରକ ନିଜେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଏପରି ଅନୁମତି ବିନା କ୍ରୟ କରନ୍ତି, ନ୍ୟାୟାଳୟଯଦି ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରନ୍ତି, ଡିକ୍ରିଋଣୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ ଯାହାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ବିକ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ, ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିପାରିବେ; ....

"୫4.(1) ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ କ୍ରେତା ଭାବରେ ଘୋଷିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏପରି ଘୋଷଣା ପରେ ତୁରନ୍ତ ତାଙ୍କ କ୍ରୟ ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ଉପରେ ପଚିଶ ପ୍ରତିଶତ ଜମା ବିକ୍ରୟ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ, ଏବଂ ଏପରି ଜମା ଖିଲାପ କଲେ, ସମ୍ପତ୍ତି ତୁରନ୍ତ ପୁନଃବିକ୍ରୟ କରାଯିବ ।

(2) ଯେଉଁଠାରେ ଡିକ୍ରି-ଧାରକ କ୍ରେତା ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ନିୟମ 72 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ରୟ-ଟଙ୍କା ସେଟ୍ ଅଫ୍ କରିବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି, ସେଠାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ନିୟମର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିପାରନ୍ତି ।

"୫5.ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟର ପଞ୍ଚଦଶ ଦିନରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବନ୍ଦ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କ୍ରେତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟଯୋଗ୍ୟ କ୍ରୟ-ଟଙ୍କାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିମାଣ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ପୈଠ କରାଯିବ :

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏପରି ପଇଠ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଅର୍ଥରାଶି ଗଣନା କରିବା ସମୟରେ, କ୍ରେତାଙ୍କୁ କୌଣସି ସେଟ୍ ଅଫ୍ କରିବାରେ ସୁବିଧା ମିଳିବ, ଯାହାର ସେ ନିୟମ 72 ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରନ୍ତି ।

"୫6. ଶେଷ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ନିୟମରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ, ଯଦି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚନା କରନ୍ତି, ବିକ୍ରୟର ଖର୍ଚ୍ଚ ପରିଶୋଧ କରିବା ପରେ, ଜମାକୁ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ, ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତି ପୁନଃ ବିକ୍ରୟ କରାଯିବ, ଏବଂ ଖିଲାପକାରୀ କ୍ରେତା ସମ୍ପତ୍ତିର ସମସ୍ତ ଦାବି କିମ୍ବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଇପାରୁଥିବା ପରିମାଣର ଯେକୌଣସି ଅଂଶକୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିବେ ।

1954
ମଣିଲାଲ୍ ମୋହନଲାଲ୍ ଶାହା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ସର୍ଦ୍ଦାର ସୟଦ ଅହମ୍ମଦ ସୟଦ ମହମ୍ମଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗୁଲାମ୍ ହସନ୍

"ଉପରେ ଉଦ୍ଧୃତ ନିୟମଗୁଡ଼ିକର ଯୋଜନା ସଂକ୍ଷେପରେ ଦର୍ଶାଯାଇପାରେ । ଜଣେ ଡିକ୍ରିଦାର ନ୍ୟାୟାଳୟ ର ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁମତି ବିନା ନିଜ ଡିକ୍ରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ନ୍ୟାୟାଳୟ-ନିଲାମୀରେ ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ସେ ଏପରି ଅନୁମତି ସହିତ ଏପରି କରନ୍ତି, ସେ ଏକ ସମାଯୋଜନ ପାଇବାର ହକଦାର, କିନ୍ତୁ ଯଦି ସେ ଏପରି ଅନୁମତି ବିନା ଏପରି କରନ୍ତି, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଡିକ୍ରିରଣୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନ ଉପରେ ବିକ୍ରୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାର ଇଚ୍ଛାଧୀନତା ରଖିଛନ୍ତି ଯାହାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ବିକ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ (ନିୟମ 72) । ସ୍ଥିର ସରଂଚନା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାତ୍ମକ ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ - ଦେଖନ୍ତୁ ରାୟ ରାଧା କୃଷ୍ଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନାମ ବିଶେଶର ସହାୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ([1]) । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କ୍ରେତା ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରାଯିବା ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ, ସେ କ୍ରୟ-ଅର୍ଥର 25 ପ୍ରତିଶତ ଜମା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ, ଯଦି ସେ ଡିକ୍ରି-ଧାରକ ନ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କୁ ଏହା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ (ନିୟମ 84) ।

ନିୟମର ପରିଭାଷା ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁଯାୟୀ ଡିକ୍ରିଦାର ବ୍ୟତୀତ କ୍ରେତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 25 ପ୍ରତିଶତ ଜମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ । ବିକ୍ରୟ ତାରିଖରୁ ପନ୍ଦର ଦିନ ମଧ୍ୟରେ କ୍ରୟ-ଅର୍ଥର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିମାଣ ପୈଠ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ କିନ୍ତୁ ଡିକ୍ରିଦାର ଏକ ସମାଯୋଜନ ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ତଥାପି, ଦେୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟେ ...... (ନିୟମ 85) । ଯଦି ପନ୍ଦର ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଦେୟ କରାଯାଇନଥାଏ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜମାକୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିବାର ଅଧିକାର ରଖିଛନ୍ତି, ଏବଂ ସେଠାରେ ଇଚ୍ଛାଧୀନତାର ସମାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ, କିନ୍ତୁ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପୁନଃବିକ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦାୟିତ୍ୱ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ପରିଶୋଧ ନକରିବାର ଆଉ ଏକ ପରିଣାମ ହେଉଛି ଯେ ଖିଲାପକାରୀ କ୍ରେତା ସମ୍ପତ୍ତିର ସମସ୍ତ ଦାବିକୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରନ୍ତି ...... (ନିୟମ 86) ।

ଏହା ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇନାହିଁ ଯେ କ୍ରେତାମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବନ୍ଧକ ପାଇଁ କୌଣସି ଡିକ୍ରି ପାଇ ନଥିଲେ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପୂର୍ବରୁ ସେମାନେ ଯେଉଁ 1,20,000 ଟଙ୍କା ଦାବି କରିଥିଲେ ତାହା ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଚାର କିମ୍ବା ସ୍ଥିର ହୋଇ ନଥିଲା । ବନ୍ଧକଧାରୀ, ଯାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଓକିଲ, ବିକ୍ରୟ ଦିନ ବନ୍ଧକ ପାଇଁ ସମାଯୋଜନ ଦାବି କରି ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିବେଚନା ନକରି ତୁରନ୍ତ ସମାଯୋଜନ ଅନୁମତି ଦେବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ପାରିତ

([1]) 49 I.A.312.

କରିଥିଲେ । ଏହି ଦାବି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ନିୟମ 84 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା ଯାହା କେବଳ ଡିକ୍ରି-ଧାରକଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ସମାଯୋଜନର ଅନୁମତି ଦେବା ପାଇଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ନଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଏକ ଭୁଲ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବା ଏବଂ ଏକ ସମାଯୋଜନର ଲାଭ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ବନ୍ଧକ ଆଧାରରେ କୌଣସି ଡିକ୍ରି ପାଇ ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଦାବି କରିବା ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା । କ୍ରୟ ଅର୍ଥର 25 ପ୍ରତିଶତ ଜମା କରିବାରେ ଖିଲାପ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ତାରିଖରୁ ପନ୍ଦର ଦିନ ମଧ୍ୟରେ କ୍ରୟ ଅର୍ଥର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଶି କୌଣସି ଦେୟ କରାଯାଇନଥିଲା । ନିୟମ 84 ଏବଂ 85 ର ମିଳିତ ପ୍ରଭାବରେ ଜମା ଏବଂ କ୍ରୟ ଅର୍ଥର ଦେୟ ଉଭୟ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହୋଇଥିବାରୁ, ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜମାକୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିବାର ଇଚ୍ଛାଧୀନତା ରଖିଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏହା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପୁନଃବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଥିଲା ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଖିଲାପ କଲେ କ୍ରେତା ସମ୍ପତ୍ତିର ସମସ୍ତ ଦାବି କରିବା ହରେଇଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରାବଧାନଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ଛାଡି ନାହାଁନ୍ତି ଯେ ଯଦି ନିୟମର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ଜମା ଏବଂ ଦେୟ କରାଯାଏ ନାହିଁ, ତେବେ ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଖିଲାପକାରୀ କ୍ରେତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଅର୍ଜିତ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନା ଏବଂ ଅଧିକାର କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ ।

କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ମାମଲାରେ, ଯଥା, ମୁନସି *ମହମ୍ମଦ ଅଲି ମିଆଁ ବନାମ କିବରିଆ ଖାତୁନ୍* (1), ଏବଂ *ଶ୍ରୀମତୀ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ଦାସୀ ବନାମ ବାଜଲେ କରିମ୍ ଫାଜଲେ ମୌଲା* (2), *ବିକ୍ରୟକୁ କୌଣସି* ବିକ୍ରୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା ଯେଉଁଠାରେ କ୍ରେତା ନିୟମ 85 ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ କ୍ରୟ-ଅର୍ଥର ବଳକା ଜମା କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ଦୁଇଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା *ନୱାଲ୍ କିଶୋର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନାମ ବୁଦ୍ଧୁ ମଲ ଏବଂ ସୁଭାନ ସିଂହ* (3) ମାମଲାରେ ସମାନ ମତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନ୍ୟ ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି, *ହାଜି ଇନମ୍ ଉଲ୍ଲା ବନାମ ମହମ୍ମଦ ଇଦ୍ରିସ୍* (4) ରେ ନିୟମ 86 ର ପ୍ରାବଧାନଗୁଡ଼ିକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ବୋଲି କୁହାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଯେକୌଣସି ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଆବେଦନ କରାଗଲେ ମଧ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସମ୍ପତ୍ତି ପୁନଃବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । *ଭୀମ ସିଂହ ବନାମ*

(1) 15 Weekly Notes (Cal) p.350.
(2) A.I.R. 1941 Cal.85.
(3) 57 ALL.658.
(4) A.I.R. (30) 1943 ALL.282.

1954
ମଣିଲାଲ୍ ମୋହନଲାଲ୍ ଶାହା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
ବନାମ
ସର୍ଦ୍ଦାର ସୟଦ ଅହମ୍ମଦ ସୟଦ ମହମ୍ମଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗୁଲାମ୍ ହସନ୍

ସରଓନ ସିଂହ (5) ମାମଲାଟି 1882 ସଂହିତାର ଧାରା 306 (ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂହିତାର ନିୟମ 85 ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ଜମା କରିବାରେ ବିଫଳତାର ଏକ ମାମଲା ଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ବିକ୍ରୟ ପରିଚାଳନାରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନିୟମିତତା *ଭାବରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଯାହାର ତଦନ୍ତ* ଧାରା 311 (ବର୍ତ୍ତମାନର ସଂହିତାର ନିୟମ 90 ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ଉପରେ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏବଂ ବିକ୍ରୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପୃଥକ ମକଦ୍ଦମା ଦ୍ୱାରା ନୁହେଁ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ନିଜର ବିବେକ ଲଗାଇ ନଥିଲେ ଯେ ଧାରା 306 ର ପ୍ରାବଧାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହୋଇଥିବାରୁ ବିକ୍ରୟକୁ ସେହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ ନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟର୍ଥ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ କି । *ନାଥୁ ମାଲ ବନାମ ମାଲଓା ମଲ୍ ମଣିଲାଲ ମୋହନଲାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ* (1) ରେ ଜଣେ ବିଚାରପତି (ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଟାପ୍) ଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏହାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ସେଠାରେ ନିଲାମ-କ୍ରେତା ପ୍ରକୃତରେ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଡିକ୍ରିରଣୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତିର ଫଇସଲା ପାଇଁ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା ଦେୟକୁ ସ୍ଥଗିତ ରଖାଯାଇଥିଲା । ଆମେ ସେହି ମାମଲାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ମନ୍ତବ୍ୟ ସହିତ ସହମତ ନୁହଁ ଯେ ନିୟମ 85 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ "କେବଳ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାତ୍ମକ *ହେବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ" । "ସମାନ* ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ଦୁଇଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠ (ଟେକ୍ ଚାନ୍ଦ ଏବଂ ଅବଦୁଲ ରସିଦ ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ) *ଏ. ଆର. ଦାଭର ବନାମ ଝିନ୍ଦା ରାମ* (2) ମାମଲାରେ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ନିୟମ 85 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ରୟ-ଅର୍ଥର ଅବଶିଷ୍ଟ ଦେୟ ପାଇଁ ସମୟ ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ନ୍ୟାୟାଳୟର କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ନାହିଁ ଏବଂ ନିୟମ 86 ଅନୁଯାୟୀ ପୁନଃବିକ୍ରୟ ଆଦେଶ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।"

ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନିୟମାବଳୀର ପରିଭାଷା ଏବଂ ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନ୍ୟାୟିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପରେ ଆମେ ମତ ଦେଉଛୁ ଯେ କ୍ରେତା ଭାବରେ ଘୋଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ତୁରନ୍ତ କ୍ରୟ-ଅର୍ଥର 25 ପ୍ରତିଶତ ଜମା କରିବା ଏବଂ ବିକ୍ରୟର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବଳକା ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମାବଳୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରାବଧାନ ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ ନ କଲେ କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ହେବ ନାହିଁ । ନିୟମାବଳୀରେ ଏହା ମନସ୍ଥ କରେ ନାହିଁ ଯେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ କ୍ରୟ-ଅର୍ଥର 25 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବଳକା ଅର୍ଥ ଜମା ନକରି କ୍ରେତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ

(1) A.I.R. 1931 Lah.15.
(2) A.I.R. 1938 Lah 198.
(5) 16 Cal.33.

କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ହୋଇପାରିବ । ଯେତେବେଳେ ଏହି ନିୟମାବଳୀର ମନସ୍ଥ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ନଥାଏ, ସେତେବେଳେ ବିକ୍ରୟ ପରିଚାଳନାରେ କୌଣସି ବାସ୍ତବିକ ଅନିୟମିତତାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରେ ନାହିଁ । ଖିଲାପକାରୀ କ୍ରେତାଙ୍କ ତରଫରୁ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ନକରିବା ବିକ୍ରୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟର୍ଥ କରିଥାଏ । ଖିଲାପକାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ପତ୍ତି ପୁନଃବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବାଧ୍ୟ, ଏହି ବାସ୍ତବରେ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପୂର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହୋଇଯାଇଛି ଯେପରିକି ସେଗୁଡିକର ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରେ କୌଣସି ଅସ୍ତିତ୍ୱ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ - କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ନଥିଲା ଏବଂ କ୍ରେତାମାନେ କୌଣସି ଅଧିକାର ହାସଲ କରିନଥିଲେ ।

ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ନିୟମଆଦେଶ XXI, ନିୟମ 19 ର ପ୍ରାବଧାନ ବ୍ୟତୀତ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏକ ଛାଡ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇପାରିବେ । ଆମେ ଚିନ୍ତା କରୁନାହୁଁ ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତାକୁ ସଂହିତାର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ପ୍ରାବଧାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ଏଡ଼ାଇବା ଏବଂ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ଜମା କରିବାର ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତ କରି ସେହି ଭୁଲରୁ ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ଯେଉଁଥିରେ ସେମାନେ ନିଜେ ଅବଦାନ ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଭୁଲର ଫାଇଦା ନେବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନ ବିଫଳ ହୁଏ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯାଏ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

1954
ମଣିଲାଲ୍ ମୋହନଲାଲ୍ ଶାହା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
ବନାମ
ସର୍ଦ୍ଦାର ସୟଦ ଅହମ୍ମଦ ସୟଦ ମହମ୍ମଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗୁଲାମ୍ ହସନ୍

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।